

Innspill til Stortingets Utdannings- og forskningskomite – Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025

Alle må gis tilgang til kunstopplevelser og kulturaktiviteter. Dette sikres best gjennom offentlig finansiering og gode og forutsigbare finansieringsordninger. Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse.

Vi er opptatt av at barn og unge skal møte en helhetlig skolehverdag og et mangfold av kulturaktiviteter i sitt oppvekstmiljø, at skolen skal gi rom for elevenes skaperkraft, og at barn og unge skal møte ulike kunstarter som grunnlag for egen dannelse.

For oss er det viktig å påpeke at det humanistiske perspektivet, der dannelsesbegrepet står i sentrum, innarbeides så tidlig som mulig. Vi vil her forstå dannelsesbegrepet som en livslang utviklingsprosess, der ferdigheter og kompetanser på de åndelige, kulturelle og sosiale områdene står sentralt.

Vi er også bekymret for hvordan den synkende kompetansen i de praktiske og estetiske fagene i skolen over tid bidrar til lavere kunnskap om og også en lavere status for kunst og kultur i befolkningen. Dette kan føre til mindre oppslutning både om vår felles kulturarv, minket interesse for nye kunstuttrykk og også en lavere vilje til å slutte opp om - og betale for - kunst og kultur.

Et av de viktigste tiltakene for å sikre en bred representativitet blant våre fremtidige kunstnere vil være å programfeste en sterkere statlig og kommunal satsing på kulturskolene. Alle barn som ønsker det, må få gå på kulturskole. I dette arbeidet er Norsk kulturskoleråd den mest sentrale aktøren, og deres arbeid må styrkes ytterligere.

- ***Det er ønskelig å få etablert et system for søkbare utviklingsmidler, administrert av Norsk kulturskoleråd, i størrelsesorden 80 millioner kroner.***

Skolen har en viktig rolle som formidler av kunnskap, ferdigheter og verdier knyttet til kunst og kultur. Kulturell kompetanse kommer til å ha stor betydning for framtidens arbeidsliv, næringsliv og samfunnsliv. Regjeringen har i Stortingsmelding 34 (2023-2024) varslet et større fokus på en mer praktisk og variert skole, det er vi i Creo glade for. Regjeringa foreslår å bevilge 210 millioner kroner for å følge opp tiltakene i denne nye stortingsmeldingen. Målet er bedre læring, motivasjon og trivsel. Samtidig vil regjeringen videreføre satsingen på utstyr og lokale. Men dette må følges opp av praktisk politikk. Det blir for oss derfor noe spesielt når det nå sies fra regjeringen av "Lærere med god kompetanse er det aller viktigaste for motivasjonen og læringa til elevane", mens det samtidig er både lovlig og vanlig at lærere i de praktiske og estetiske fagene på trinn 1 til 7 ikke har utdanning i disse fagene.

- ***Det må derfor innføres kompetansekrav for å undervise i musikk, og i kunst- og håndverk, på samme nivå som for andre fag, dvs minimum 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og minimum 30 studiepoeng på trinnene 1 til 7.***

Fra 2025 blir det vesentlige endringer i finansiering av universiteter og høyskoler, blant annet ved å gå ned fra seks til tre ulike finansierings-kategorier for høyere utdanning i Norge. Det sies at endringene ikke i seg selv vil øke eller redusere bevilgningen til hver institusjon. Men alle nye studieplasser framover vil heretter bli finansiert med et langt lavere beløp. For eksempel så vil en plass ved Norges musikkhøgskole (NMH) bli grunnfinansiert med ca. 93

000, i stedet for dagens sats på ca. 206 000. Dette innskrenker drastisk NMHs handlingsrom til å utvikle nye studier – med for eksempel større sjangermangfold, integrering av ny teknologi og styrket satsing på musikk og helse, i møte med arbeidslivets behov. Det vil også gjøre det svært vanskelig – om ikke umulig – å utvide antall studieplasser innenfor musikkterapi, ett fagfelt det er stor etterspørsel etter i både utdanningssystemet og – ikke minst – i helsevesenet.

- ***Creo er svært bekymret for fremtiden til de kunstfaglige utdanningsinstitusjonene, og ber komiteen ta et særlig hensyn den helt avgjørende rollen disse institusjonene spiller i norsk kultur- og samfunnsliv.***